

dragoste și prietenie

Iubiri de altădată

LOVE AND FRIENDSHIP

Jane Austen

DRAGOSTE ȘI PRIETENIE

Jane Austen

Copyright © 2012 Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **AUSTEN, JANE**

Dragoste și prietenie / Austen Jane ; trad.: Oana Gheorghiu. – București: Editura ALLFA, 2012
ISBN 978-973-724-378-2

I. Gheorghiu, Oana (trad.)

821.111-312.7=135.1

Toate drepturile rezervate Editurii **ALLFA**.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată
fără permisiunea scrisă a Editurii **ALLFA**.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.
All rights reserved. The distribution of this book outside
Romania, without the written permission of **ALLFA**,
is strictly prohibited.

Copyright © 2012 by **ALLFA**.

Editura **ALLFA**: Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,
sector 6, cod 060512 – București

Tel.: 021 402 26 00

Fax: 021 402 26 10

Distribuție: Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi: comenzi@all.ro

www.all.ro

Redactare: Mădălina Vasile

Tehnoredactare: Liviu Stoica

Corectură: Martin Zick

Design copertă: Alexandru Novac

jane austen

Jane Austen (16 decembrie 1775 – 18 iulie 1817) a fost o scriitoare engleză din perioada romantică pre-victoriană și o personalitate notabilă a epocii sale. A scris primul său roman la vârsta de 18 ani și s-a numit ***Elinor și Marianne***, cel care, rescris, se va numi mai târziu ***Rațiune și simțire*** (*Sense and sensibility*, 1811). Romanul care a făcut-o celebră este fără îndoială ***Mândrie și prejudecată*** (*Pride and Prejudice*, 1813),

urmat de romanele ***Parcul Mansfield*** (*Mansfield Park*, 1814), ***Emma*** (*Emma*, 1815), ***Mănăstirea Northange*** (*Northange Abbey*, 1818), publicat postmortem, și ***Persuasiune*** (*Persuasion*, 1818) de asemenea publicat postmortem.

Dragoste și prietenie (*Love and Friendship*) reprezintă primele încercări literare ale scriitoarei.

jane austen

dragoste și prietenie

Traducere din limba engleză de
Oana Gheorghiu

EDITURA ALLFA

*dezamăgită în prietenie
și trădată în dragoste*

Scrisoarea întâi

Isabel către Laura

Cât de des, ca răspuns la rugămințile mele repetate de a-i oferi fiicei mele o descriere amănunțită a nenorocirilor și a aventurilor din viața ta, mi-ai răspuns: „Nu, scumpa mea prietenă, nu voi da curs rugăminții tale până ce nu voi înceta să mai fiu în pericol de a trăi din nou asemenea grozăvii.“

Acum, cu siguranță, a sosit această clipă. Astăzi împlinești cincizeci și cinci de ani. Dacă se poate spune vreodată despre o femeie că este la adăpost de încăpățânarea iubiților dezagreabili și de persecuțiile nemiloase ale părinților îndărătnici, fără îndoială că acesta este un astfel de moment al vieții.

Isabel

Scrisoarea a doua
Laura către Isabel

Cu toate că nu-ți pot da dreptate în presupunerea că nu voi mai fi nicicând victima nenorocirilor atât de puțin meritate ca acelea pe care le-am trăit deja, pentru a evita acuzațiile de încăpățânare sau răutate, îi voi satisface fiicei tale curiozitatea; și fie ca tăria cu care am înfruntat în trecut numeroasele necazuri ale vieții să se dovedească o lecție valoroasă pentru ea, îndurându-le cu tot atâta putere pe cele care ar putea apărea în viața ei.

Laura

Scrisoarea a treia

Laura către Marianne

Ca fiică a celei mai apropiate prietene ale mele, cred că ești pe deplin îndreptățită să cunoști nefericita-mi poveste, pe care mama ta m-a rugat în nenumărate rânduri să ți-o împărtășesc.

Tatăl meu era irlandez din naștere și galez prin adopție; mama mea era fiica nelegitimă a unui nobil scoțian și a unei cântărețe de operă din Italia – eu m-am născut în Spania și am fost educată într-o mănăstire din Franța.

Când am împlinit optsprezece ani, părinții m-au chemat înapoi la căminul părintesc din Țara Galilor. Conacul nostru era așezat într-una dintre cele mai romantice părți din Valea Uske. Deși farmecele mele s-au redus considerabil, afectate de nenorocirile prin care am trecut, cândva am fost și eu frumoasă. Dar, oricât de minunată aș fi fost, eleganța era cea mai mică dintre calități. În fața împlinirii oricărei îndatoriri care ar fi dus la desăvârșirea feminității mele eram neîntrecută. La mănăstire evoluția mea depășea învățătura, cunoștințele mele erau extraordinare pentru vârsta mea și, curând, mi-am întrecut profesorii.

În mintea mea, fiecare virtute care mi-ar fi putut sluji ca podoabă avea întâietate; era o îmbinare între toate calitățile și cele mai nobile sentimente. O sensibilitate cutremurător de vie pentru fiecare nefericire a prietenelor

mele, a cunoștințelor, dar mai ales, pentru nenorocirele mele, acesta-mi era singurul defect, dacă defect îi putem spune. Vai! Cât sunt de schimbată!

E adevărat, propriile-mi nenorociri nu lasă o impresie mai puțin adâncă asupra mea ca altădată, acum însă, nu mai sunt la fel de sensibilă în fața necazurilor altora. Și talentele au început să-mi pălească – nici nu mai cânt, nici nu mai dansez atât de grațios ca odinioară și am uitat cu desăvârșire menuetul.

Adio,
Laura

Scrisoarea a patra

Laura către Marianne

În vecinătate nu se afla decât mama ta. Probabil că deja ți-a povestit că, lăsată pradă sărăciei de către părinții ei, s-a retras în Țara Galilor din motive financiare. Și iată cum a început prietenia noastră. Isabel avea atunci douăzeci și unu de ani. Plăcută ca persoană și purtări, dintre noi două, ea n-a avut totuși niciodată măcar a suta parte din frumusețea sau talentele mele. Isabel văzuse lumea. Petrecuse doi ani la unul dintre primele pensi-oane din Londra; a stat două săptămâni în Bath și a luat cina într-o seară în Southampton.

„Ferește-te, Laura dragă“, îmi spunea adesea, „ferește-te de frivolitatea searbădă și risipa inutilă ale marilor orașe englezești; ferește-te de luxul fără rost din Bath și de peștele rău mirositor din Southampton.“

„Vai!“ exclamam eu, „cum să mă feresc de acești demoni pe care nu îi voi înfrunta niciodată? Ce șanse există să gust eu vreodată risipa din Londra, luxul din Bath sau să simt mirosul urât de pește din Southhamton? Eu, care sunt osândită să-mi irosc zilele tinereții și frumuseții într-o casă modestă de țară din Valea Uske.“

Ah! Nici prin gând nu mi-a trecut atunci că îmi fuse-se rânduit să părăsesc curând liniștita casă pentru înșelătoarele plăceri ale lumii.

Adio,
Laura

Scrisoare a cincea

Laura către Marianne

Într-o seară de decembrie, pe când stăteam cu tatăl meu și cu mama mea în jurul căminului și purtam o conversație ușoară despre viața noastră, am fost deodată grozav de surprinși la auzul unui ciocănit puternic în ușa de la intrare a modestei noastre căsuțe.

Tatăl meu spuse primul: „Ce zgomot se aude?“ „Pare a fi un ciocănit grozav în ușă“, îi răspunse mama. „Așa pare“, spusei și eu. „Sunt de acord“, spuse tata. „Pare să pornească dintr-o violență neobișnuită îndreptată împotriva bieteii noastre uși.“ „Da“, exclamai eu. „Sigur e cineva care vrea să intre.“ „Asta-i altceva“, răspunse el. „Nu putem pretinde că știm de ce bate cineva la ușă – deși sunt aproape sigur că într-adevăr bate cineva.“ A doua bătaie grozavă în ușă îl întrerupse pe tatăl meu în plin discurs, alarmându-ne un pic pe mama și pe mine. „N-ar fi mai bine să mergem să vedem cine e?“ spuse mama. „Servitorii sunt liberi astăzi.“ „Cred că ar fi bine“, spusei eu. „Desigur“, adăugă și tatăl meu, „numaidecât.“ „Mergem acum?“, întrebă mama. „Cu cât mai repede, cu atât mai bine“, răspunse el. „O, să nu mai pierdem vremea!“ spusei. O a treia lovitură, de această dată mai puternică decât celelalte, ne izbi urechile. „Sunt sigură că bate cineva la ușă“, spuse mama. „Cred că așa este“, răspunse tata. „Cred că s-au întors servitorii“, spusei, „mi se pare că o aud pe Mary ducându-se la ușă.“ „Mă

bucur“, exclamă tata, „pentru că sunt foarte curios să aflu cine este.“

Presupunerea mea s-a dovedit corectă; Mary își făcu imediat apariția în cameră și ne anunță că un tânăr domn împreună cu servitorul lui se află la ușă, spunând că s-au rătăcit, că le este foarte frig și imploră să le fie permis să intre să se dezmoștească lângă foc.

„Nu-i vei primi?“ întrebai eu. „Nu ai nimic împotrivă, draga mea?“ întrebă tatăl meu. „Nicidecum“, răspunse mama. Mary, fără a mai aștepta alte indicații, părăsi imediat camera și se întoarse repede, prezentându-ne cel mai mândru și amabil tânăr pe care îl întâlnisem vreodată. Despre servitor nu spuse nimic. Sensibilitatea mea bine-cunoscută fusese deja foarte afectată de suferințele nefericitului străin și, de la prima privire, simții că fericierea sau nefericirea vieții mele viitoare va depinde de el.

Adio,
Laura

Scrisoarea a șasea

Laura către Marianne

Tânărul nobil ne-a spus că se numește Lindsay – din motive personale îi voi ascunde identitatea sub numele de Talbot. Ne-a mărturisit că este fiul unui baronet englez, că mama lui nu se mai află de mulți ani printre noi și că are o soră de înălțime potrivită. „Tatăl meu“, continuă el, „e un om rău și un profitor fără suflet – doar în prezența unor prieteni deosebiți ca cei din această scumpă companie aș mărturisi astfel de neajunsuri. Virtuțile tale, scumpe Polydore“, i se adresă tatălui meu, „ale tale, draga mea Claudia, și ale tale, fermecătoare Laura, mă determină să-mi pun în voi toată încrederea.“ Făcui o plecăciune. „Tatăl meu, amăgit de falsa strălucire a averii și de măreția înșelătoare a unui titlu nobiliar, a insistat să mă căsătoresc cu Lady Dorothea. «Niciodată!» am exclamat eu. Lady Dorothea este încântătoare și minunată; nicio alta nu este ca ea; dar să știți, domnule, că aș disprețui o căsătorie doar de dragul împlinirii dorințelor dumneavoastră. Nu! Nu se va spune niciodată că am fost obligat de tatăl meu.“

Admiram cu toții nobilul curaj al vorbelor sale. Continuă: „Sir Edward a fost surprins; se așteptase poate prea puțin să întâmpine o împotrivire atât de înverșunată față de dorința sa. «De unde ai învățat, pentru numele lui Dumnezeu, această pășărească lipsită de sens?» mi-a spus el. «Ai citit prea multe romane, presupun.» Am refuzat să răspund: ar fi fost sub demnitatea

mea. Mi-am înșeuat calul și, urmat de credinciosul meu William, am pornit la drum către mătușa mea. Casa tatălui meu este situată în Bedfordshire, a mătușii mele în Middlesex și, chiar dacă-mi place să cred despre mine că mă pricep binișor la geografie, nu știu cum s-a întâmplat, dar m-am trezit intrând în această minunată vale, care aflu că este în sudul Țării Galilor, când, de fapt, mă așteptam să ajung la mătușa mea. După ce am hoinărit un timp pe malurile râului Uske, fără să știu încotro s-o apuc, am început să-mi deplâng destinul nemilos în cel mai amar și demn de milă mod. Se întunecase deja, nu era nicio stea pe cer care să-mi călăuzească pașii și nu știu ce s-ar fi ales de mine dacă nu aș fi deslușit în depărtare, prin întunericul solemn care mă înconjură, o lumină slabă, care, pe măsură ce mă apropiam, s-a dovedit a fi flacăra voioasă a focului din casa dumneavoastră. Împins de nenorocirile în care mă aflu, frică, frig și foame, nu am putut să nu cer să fiu primit, ceea ce, în cele din urmă, s-a și întâmplat. Și acum, adorabila mea Laura“, continuă el luându-mă de mână, „când pot spera că voi primi răsplata suferințelor prin care am trecut în timpul dragostei mele pentru tine, la care am sperat mereu? O, când o să mi te dăruiești?“

„Chiar în clipa asta, drag și gentil Edward“, răspunsei eu.

Am fost pe dată cununați de tata, care, chiar dacă nu fusese niciodată hirotonisit, crescuse în spiritul bisericii.

Adio,

Laura

Scrisoarea a șaptea

Laura către Marianne

După nuntă, am mai rămas câteva zile în Valea Uske. După ce mi-am luat rămas-bun emoționată de la tatăl meu, de la mama mea și de la draga mea Isabel, am pornit alături de Edward la mătușa lui, în Middlesex. Philippa ne-a primit pe amândoi cu toate manifestările unei dragoste pline de căldură. Sosirea mea a fost cu adevărat o surpriză plăcută pentru ea, căci nu numai că n-avea habar de căsătoria mea cu nepotul ei, dar nu avusesese nici cea mai vagă idee că existam pe această lume.

Când am ajuns, Augusta, sora lui Edward, se afla în vizită la Philippa. Mi-am dat seama că este exact cum o descrisese fratele ei – potrivit ca statură. M-a primit cu aceeași uimire, dar nu și cu aceeași căldură ca mătușa ei. Am simțit în primirea ei o răceală dezagreabilă și o rezervă neplăcută, ceea ce a fost pe atât de supărător, pe cât de neașteptat. Nici urmă de sensibilitate sau compasiune în felul ei de a se purta și de a-mi vorbi când ne-am cunoscut întâiași dată, nimic din ce-ar fi putut face din întâlnirea noastră una remarcabilă. Modul ei de a-mi vorbi nu era nici cald, nici afectuos, complimentele nu-i erau nici însuflețite, nici cordiale; brațele ei nu erau larg deschise pentru a mă primi în inima ei, deși ale mele erau pregătite să o îmbrățișeze cu căldură.

O scurtă conversație dintre Augusta și fratele ei, pe care am auzit-o întâmplător, mi-a sporit antipatia față

de ea, convingându-mă că inima ei nu era pregătită nici pentru legămintele dulci ale iubirii, nici pentru ferme-cătoarele legături ale prieteniei.

„Dar crezi că tata se va împăca vreodată cu această imprudentă relație?” îl întrebă Augusta. „Augusta”, îi răspunse tânărul nobil, „credeam că ai o părere mai bună despre mine, nu că îți imaginezi că mă voi coborî într-atât încât să-l las pe tata să se bage în treburi ale căror urmări sau griji mă privesc doar pe mine. Spune-mi sincer, Augusta, știi să-i fi cerut vreodată părerea sau să-i fi luat în considerare sfatul în cea mai neînsemnată privință, de la vârsta de cincisprezece ani?” „Edward”, spuse ea, „cu siguranță ești prea modest în privința asta. Doar de când aveai cincisprezece ani! Dragul meu frate, sunt martoră că de când aveai cinci ani nu te-ai mai arătat vreodată dornic de a-i da satisfacție tatălui tău. Și totuși, nu pot spune că nu-mi dau seama că ești pe cale să te cobori în propriii ochi căutând sprijin pentru soția ta în generozitatea lui Sir Edward.” „Niciodată, niciodată, Augusta, nu mă voi înjosi într-atât”, îi spuse Edward. „Sprijin! Ce și-ar putea dori Laura, și ar putea primi de la el?”

„Doar lucruri neînsemnate, ca mâncarea și băutura”, îi răspunse ea. „Mâncare și băutură!” exclamă soțul meu cu cel mai nobil dispreț. „Deci așa îți imaginezi tu, că nu există alte nevoi pentru o minte înflăcărată (așa cum este cea a Laurei mele) decât cele meschine și nedelicate, ca mâncarea și băutura?” „Nimic mai eficient, din ce știu eu”, îi răspunse Augusta. „Așadar, tu n-ai încercat niciodată fiorii plăcuți ai dragostei, Augusta?” o întrebă Edward al meu. „În existența ta coruptă și josnică nu găsești niciun loc iubirii? Nu poți concepe luxul de a

trăi fiecare durere pe care sărăcia o poate aduce, alături de obiectul celei mai gingașe afecțiuni?” „Ești prea caraghios ca măcar să mă cert cu tine”, îi spuse Augusta. „Totuși, poate în timp o să te convingi că...”

Aici am fost împiedicată să mai aud restul discursului ei de apariția unei tinere superbe, care a fost introdusă în cameră pe ușa la care ascultasem. Auzind numele sub care este anunțată, „Lady Dorothea”, mi-am părăsit imediat locul și am urmat-o în salon, pentru că mi-am amintit că ea era aceea pe care nemilosul și neînduplecatul baronet i-o propusese de soție lui Edward al meu.

Deși Lady Dorothea le vizita pe Philippa și Augusta, aveam totuși câteva motive să îmi imaginez că (aflând despre căsătorie și de sosirea lui Edward) principala rațiune a vizitei era aceea de a mă cunoaște pe mine.

Curând mi-am dat seama că, în ciuda eleganței și drăgălășeniei sale, precum și a naturaleței și a politeței din modul de adresare, asemenea Augustei, și ea făcea parte din acea clasă de ființe inferioare când vine vorba de simțirile delicate, sentimentele tandre și rafinamentul sensibilității.

Nu a stat decât o jumătate de oră și, în timpul vizitei sale, nu mi-a împărtășit vreunul dintre gândurile sale intime, nici nu mi-a cerut să îi împărtășesc vreun gând de-al meu. Îți vei imagina fără prea multă greutate, draga mea Marianne, că nu puteam simți niciun fel de afecțiune înflăcărată sau vreun atașament sincer pentru Lady Dorothea.

Adio,
Laura